

**481****ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW<sup>1)</sup>**

z dnia 20 kwietnia 2006 r.

**w sprawie trybu i warunków pożyczania maklerskich instrumentów finansowych,  
z udziałem firm inwestycyjnych oraz banków powierniczych****Rozdział 1****Przepisy ogólne**

Na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa tryb i warunki pożyczania maklerskich instrumentów finansowych, z udziałem firm inwestycyjnych oraz banków powierniczych, w tym szczególny tryb i warunki pożyczania maklerskich instrumentów finansowych w związku z ich sprzedażą.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

1) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;

<sup>1)</sup> Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej — instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 220, poz. 1887).

2) firmie pośredniczącej — rozumie się przez to:

- a) dom maklerski,
- b) bank prowadzący działalność maklerską,
- c) zagraniczną firmę inwestycyjną, która prowadzi działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 117 ust. 1 ustawy, w formie oddziału,
- d) zagraniczną osobę prawną, o której mowa w art. 115 ust. 1 ustawy,
- e) bank powierniczy;

3) cenie rynkowej maklerskich instrumentów finansowych — rozumie się przez to cenę bieżącą ustaloną zgodnie z zasadami zawartymi w przepisach określających szczególne zasady rachunkowości domów maklerskich;

4) wartości rynkowej maklerskich instrumentów finansowych — rozumie się przez to iloczyn ceny rynkowej maklerskich instrumentów finansowych i ich liczby;

- 5) cenie rynkowej papierów wartościowych — rozumie się przez to cenę bieżącą ustaloną zgodnie z zasadami zawartymi w przepisach określających szczególne zasady rachunkowości domów maklerskich;
- 6) wartości rynkowej papierów wartościowych — rozumie się przez to iloczyn ceny rynkowej papierów wartościowych i ich liczby;
- 7) kliencie profesjonalnym — rozumie się przez to klienta profesjonalnego, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- 8) rejestrze operacyjnym — rozumie się przez to rejestr operacyjny, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- 9) dniu transakcyjnym — rozumie się przez to dzień, w którym zgodnie z przepisami dotyczącymi danego rynku pozagiełdowego są zawierane na nim transakcje;
- 10) sesji — rozumie się przez to sesję giełdową na regulowanym rynku giełdowym, dzień transakcyjny, jak również sesję albo dzień obrotu w alternatywnym systemie obrotu;
- 11) rachunek — rozumie się przez to odpowiednio rachunek papierów wartościowych, rachunek lub ewidencję, na których zapisywane są maklerskie instrumenty finansowe, lub rejestr odzwierciedlający, na podstawie właściwych dokumentów, stan posiadania przez klienta maklerskich instrumentów finansowych w formie dokumentu;
- 12) prawie do otrzymania maklerskiego instrumentu finansowego — rozumie się przez to:
- prawo wynikające z zobowiązania, o którym mowa w art. 7 ust. 5 ustawy — w odniesieniu do papierów wartościowych,
  - prawo wynikające z zobowiązania, o którym mowa w art. 7 ust. 5 ustawy, w związku z art. 8 ustawy — w odniesieniu do innych maklerskich instrumentów finansowych, będących przedmiotem obrotu zorganizowanego;
- 13) cyklu rozliczeniowym — rozumie się przez to czas, w którym zgodnie z regulacjami Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. następuje rozliczenie transakcji zawartej w obrocie zorganizowanym;
- 14) środkach pieniężnych — rozumie się przez to również należności z tytułu zawartych w obrocie zorganizowanym, a nierozliczonych transakcji maklerskich instrumentów finansowych, o ile rozliczenie tych transakcji jest objęte systemem, o którym mowa w art. 65 albo art. 68 ustawy.

§ 3. 1. Przez umowę pożyczki, o której mowa w rozporządzeniu, rozumie się umowę, w której pożyczkodawca zobowiązuje się przenieść na własność pożycz-

kobiorcy określoną liczbę maklerskich instrumentów finansowych, a pożyczkobiorca zobowiązuje się zwrócić tę samą liczbę maklerskich instrumentów finansowych.

2. W przypadku umowy pożyczki, o której mowa w rozdziale 3, udzielenie pożyczki przez pożyczkodawcę następuje w celu sprzedaży maklerskich instrumentów finansowych przez pożyczkobiorcę.

## Rozdział 2

### Zawieranie umów pożyczek maklerskich instrumentów finansowych z udziałem firm pośredniczących

#### Oddział 1

##### Przepisy ogólne

§ 4. 1. Firma pośrednicząca może brać udział w pożyczaniu maklerskich instrumentów finansowych na zasadach określonych w niniejszym rozdziale.

2. Na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia bank powierniczy może brać udział wyłącznie w pożyczaniu maklerskich instrumentów finansowych, które mogą być zapisywane na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych w ramach działalności powierniczej. Przepisy niniejszego rozdziału nie wyłączają możliwości udziału przez bank powierniczy w pożyczaniu maklerskich instrumentów finansowych na podstawie odrębnych przepisów.

§ 5. 1. Udział firmy pośredniczącej w pożyczaniu maklerskich instrumentów finansowych może polegać na:

- 1) podejmowaniu przez firmę pośredniczącą czynności mających na celu znalezienie podmiotu zainteresowanego zawarciem umowy pożyczki maklerskich instrumentów finansowych z klientem tej firmy pośredniczącej oraz innych czynności zmierzających do zawarcia umowy pożyczki;
- 2) zawieraniu umów pożyczek maklerskich instrumentów finansowych we własnym imieniu i na własny rachunek.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, udział firmy pośredniczącej może polegać również na wykonywaniu przez firmę pośredniczącą dalszych obowiązków wynikających z zawartej przez jej klienta umowy pożyczki maklerskich instrumentów finansowych, w szczególności sprawowania bieżącej kontroli nad wysokością ustanowionego zabezpieczenia.

#### Oddział 2

##### Ramowa umowa pośrednictwa i umowa pośrednictwa

§ 6. 1. Firma pośrednicząca może podejmować czynności, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, pod warunkiem zawarcia z klientem:

- 1) umowy pośrednictwa na podstawie ramowej umowy pośrednictwa albo
- 2) umowy pośrednictwa.

2. Do umowy pośrednictwa, o której mowa w ust. 1 pkt 2, przepisy § 7 i § 9—11 stosuje się odpowiednio.

§ 7. 1. Na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez klienta firma pośrednicząca może pośredniczyć w zawieraniu umów pożyczki przez klienta.

2. Pełnomocnictwo udzielone przez klienta upoważnia do zawarcia umowy pożyczki na warunkach określonych w ramowej umowie pośrednictwa oraz zgłoszonym przez klienta zamiarze zawarcia umowy pożyczki. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie.

§ 8. Przez ramową umowę pośrednictwa, o której mowa w niniejszym rozdziale, rozumie się umowę określającą tryb i warunki zawierania przez firmę pośredniczącą umów pośrednictwa.

§ 9. Ramowa umowa pośrednictwa jest zawierana przez firmę pośredniczącą wyłącznie z klientem, który zawarł z tą firmą pośredniczącą umowę mającą za przedmiot wykonywanie czynności, o których mowa w art. 69 ust. 3 pkt 1, ust. 4 pkt 1 lub 2 ustawy, lub czynności, o których mowa w art. 119 ust. 1 ustawy, w zależności od rodzaju maklerskich instrumentów finansowych, które mają być przedmiotem umowy pożyczki maklerskich instrumentów finansowych.

§ 10. 1. Firma pośrednicząca, przed podpisaniem ramowej umowy pośrednictwa, informuje klienta o ogólnych zasadach pośrednictwa firmy pośredniczącej w zawieraniu umów pożyczki.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do firmy pośredniczącej, która zawiera umowę z klientem profesjonalnym.

§ 11. Ramowa umowa pośrednictwa powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) sposób, tryb i formę zawarcia, zmiany i rozwiązania umowy pośrednictwa zawieranej na podstawie ramowej umowy pośrednictwa;
- 2) rodzaj maklerskich instrumentów finansowych, które będą przedmiotem umowy pożyczki zawieranej przez klienta;
- 3) rodzaj i zakres czynności podejmowanych przez firmę pośredniczącą zmierzających do zawarcia umowy pożyczki przez klienta;
- 4) sposób, formę i termin zgłaszania firmie pośredniczącej przez klienta zamiaru zawarcia umowy pożyczki oraz warunków, na jakich umowa ta powinna być zawarta;
- 5) rodzaj i zakres czynności podejmowanych przez firmę pośredniczącą po zawarciu umowy pożyczki — o ile są one przewidziane;

6) sposób ustalania wynagrodzenia firmy pośredniczącej za zawarcie umowy pożyczki z jej udziałem oraz podejmowanie innych czynności po zawarciu umowy pożyczki — o ile jest ono przewidziane;

7) sposób wykonywania obowiązków ciążących na kliencie, w związku z zawarciem umowy pożyczki, wobec drugiej strony tej umowy.

§ 12. Zawarcie umowy pośrednictwa na podstawie ramowej umowy pośrednictwa następuje z chwilą zgłoszenia firmie pośredniczącej przez klienta, zgodnie z ramową umową pośrednictwa, zamiaru zawarcia umowy pożyczki oraz określenia warunków, na jakich umowa ta powinna być zawarta.

§ 13. 1. W przypadku gdy zgodnie z zawartą umową pożyczki klient jest pożyczkodawcą, firma pośrednicząca, w celu udzielenia pożyczki przez klienta, wykonuje dyspozycję klienta dotyczącą przeniesienia maklerskich instrumentów finansowych na rzecz pożyczkobiorcy.

2. Firma pośrednicząca wykonuje dyspozycję, o której mowa w ust. 1, o ile:

- 1) klient posiada niezablokowane maklerskie instrumenty finansowe będące przedmiotem pożyczki i
- 2) klient złożył oświadczenie, że dyspozycja jest zgodna z treścią zawartej umowy pożyczki, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Wymogu, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie stosuje się, jeżeli firmie pośredniczącej znana jest treść umowy pożyczki. W takim przypadku firma inwestycyjna przyjmuje dyspozycję klienta, o ile jest ona zgodna z treścią zawartej umowy pożyczki.

4. Udzielenie pożyczki następuje z chwilą, w której, w związku z przeniesieniem maklerskich instrumentów finansowych w wykonaniu przez firmę pośredniczącą dyspozycji, o której mowa w ust. 1, następuje zgodnie z odrębnymi przepisami przeniesienie praw z tych instrumentów.

§ 14. 1. Jeżeli przedmiotem pożyczki są maklerskie instrumenty finansowe mające formę dokumentu, dyspozycja klienta podlega wykonaniu pod warunkiem zawarcia przez pożyczkobiorcę z firmą pośredniczącą umowy o wykonywanie czynności, o których mowa w art. 69 ust. 4 pkt 1 ustawy.

2. Do dyspozycji klienta będącego pożyczkodawcą przepisy § 13 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

3. Udzielenie pożyczki następuje z chwilą, w której zgodnie z odrębnymi przepisami następuje przeniesienie praw z maklerskich instrumentów finansowych, o których mowa w ust. 1.

§ 15. 1. W przypadku gdy w zawieranej umowie pożyczki klient firmy pośredniczącej jest pożyczkodawcą, a umowa pożyczki przewiduje zabezpieczenie na rzecz pożyczkodawcy wierzytelności wynikających

z umowy w postaci środków pieniężnych lub maklerskich instrumentów finansowych, dyspozycja, o której mowa w § 13 ust. 1, wykonywana jest pod warunkiem potwierdzenia przez podmiot prowadzący rachunki pożyczkobiorcy dokonania blokady odpowiedniej ilości środków pieniężnych lub maklerskich instrumentów finansowych na rachunkach pożyczkobiorcy.

2. W przypadku maklerskich instrumentów finansowych w formie dokumentu, przez blokadę, o której mowa w ust. 1, rozumie się uniemożliwienie przez firmę inwestycyjną rozporządzania prawami z tych instrumentów przez pożyczkobiorcę.

§ 16. 1. W przypadku gdy w zawieranej umowie pożyczki klient firmy pośredniczącej jest pożyczkobiorcą, a umowa przewiduje ustanowienie zabezpieczenia wierzytelności wynikających z umowy pożyczki na rzecz pożyczkodawcy w postaci środków pieniężnych lub maklerskich instrumentów finansowych, firma pośrednicząca dokonuje na podstawie dyspozycji pożyczkobiorcy blokady odpowiedniej ilości środków pieniężnych lub maklerskich instrumentów finansowych na rachunkach pożyczkobiorcy.

2. W przypadku blokady maklerskich instrumentów finansowych w formie dokumentu przepis § 15 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Blokada, o której mowa w ust. 1 i 2, jest dokonywana pod warunkiem potwierdzenia przez podmiot prowadzący rachunki pożyczkodawcy złożenia przez pożyczkodawcę dyspozycji przeniesienia maklerskich instrumentów finansowych na rzecz pożyczkobiorcy.

§ 17. 1. Jeżeli umowa pożyczki przewiduje ustanowienie przez klienta firmy pośredniczącej będącego pożyczkobiorcą zabezpieczenia umowy pożyczki, w wysokości określonej wartości rynkowej maklerskich instrumentów finansowych, firma pośrednicząca może zobowiązać się do wyliczania wysokości lub wartości zabezpieczenia i informowania klienta o spadku wysokości lub wartości zabezpieczenia poniżej wymaganego poziomu.

2. O spadku wysokości lub wartości zabezpieczenia pożyczki poniżej wymaganego poziomu i jego nieuzupełnienia w terminie określonym w umowie pożyczki, firma pośrednicząca informuje niezwłocznie pożyczkodawcę.

### Oddział 3

#### **Zawieranie umów pożyczek maklerskich instrumentów finansowych przez firmy pośredniczące**

§ 18. 1. Firma pośrednicząca może zawierać umowy pożyczki maklerskich instrumentów finansowych we własnym imieniu i na własny rachunek.

2. Przed zawarciem umowy pożyczki maklerskich instrumentów finansowych firma pośrednicząca jest obowiązana poinformować klienta o:

1) zasadach zawierania pożyczek maklerskich instrumentów finansowych określonych przez firmę pośredniczącą;

2) ryzyku utracenia pożytków z maklerskich instrumentów finansowych w przypadku, gdy firma pośrednicząca pożyczka maklerskie instrumenty finansowe od klienta;

3) ryzyku związanym z inwestowaniem środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie pożyczki, o ile przewidziane będzie ustanowienie zabezpieczenia pożyczki oraz możliwość jego inwestowania.

3. Do umów pożyczek, o których mowa w ust. 1, przepisy § 13—16 stosuje się odpowiednio.

§ 19. W przypadku gdy firma pośrednicząca jest pożyczkodawcą maklerskich instrumentów finansowych, firma pośrednicząca informuje pożyczkobiorcę o złożeniu, w celu wykonania umowy pożyczki, dyspozycji przeniesienia maklerskich instrumentów finansowych na rzecz pożyczkobiorcy.

§ 20. Jeżeli umowa pożyczki przewiduje ustanowienie zabezpieczenia pożyczki przez firmę pośredniczącą, środki pieniężne i maklerskie instrumenty finansowe będące przedmiotem zabezpieczenia są ewidencjonowane na rachunkach:

1) tej firmy pośredniczącej — w przypadku gdy pożyczkodawcą jest inna firma pośrednicząca;

2) klienta firmy pośredniczącej — w przypadku gdy pożyczkodawcą jest ten klient;

3) innego podmiotu — w przypadku gdy pożyczkodawcą jest podmiot inny niż wymieniony w pkt 1 i 2.

§ 21. 1. Firma pośrednicząca obowiązana jest ustanowić zabezpieczenie pożyczki, w przypadku gdy pożyczkodawcą nie jest klient profesjonalny.

2. Środki pieniężne lub maklerskie instrumenty finansowe stanowiące zabezpieczenie pożyczki są blokowane na rachunku pieniężnym lub rachunkach zgodnie z § 20 i nie mogą być wykorzystane przez pożyczkodawcę w innym celu niż zaspokojenie roszczeń wynikających z umowy pożyczki, chyba że umowa pożyczki przewiduje możliwość inwestowania przez pożyczkodawcę środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie pożyczki. W przypadku maklerskich instrumentów finansowych w formie dokumentu przez blokowanie rozumie się uniemożliwienie przez firmę pośredniczącą rozporządzania prawami z tych instrumentów przez pożyczkobiorcę.

3. Jeżeli pożyczkobiorcą w umowie pożyczki jest bank powierniczy, środki pieniężne będące przedmiotem zabezpieczenia pożyczki są zapisywane na rachunku bankowym pożyczkodawcy prowadzonym dla niego przez ten bank. Przepis ust. 2 w zakresie blokady środków pieniężnych stosuje się odpowiednio.

4. Umowa pożyczki, która przewiduje możliwość inwestowania przez pożyczkodawcę środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie pożyczki, powinna dodatkowo określać sposób podziału zysku z inwestycji oraz dopuszczalny zakres, przedmiot i zasady dokonywania inwestycji.

5. W przypadku gdy dokonana przez pożyczkodawcę inwestycja przyniosła straty, obowiązującym do ich pokrycia jest wyłącznie pożyczkodawca.

### Rozdział 3

#### **Zawieranie umów pożyczek maklerskich instrumentów finansowych z udziałem firm pośredniczących w związku ze sprzedażą tych maklerskich instrumentów finansowych**

##### Oddział 1

##### **Przepisy ogólne**

§ 22. Na zasadach określonych w niniejszym rozdziale, firma pośrednicząca może brać udział w pożyczaniu maklerskich instrumentów finansowych w celu ich sprzedaży.

§ 23. 1. Przedmiotem umowy pożyczki maklerskich instrumentów finansowych mogą być wyłącznie zdematerializowane papiery wartościowe dopuszczone do obrotu zorganizowanego, których wartość rynkowa wynosi nie mniej niż 100 000 000 euro i spełniają co najmniej jeden z następujących warunków:

- 1) dzienna średnia wartość obrotów danym papierem wartościowym na danym krajowym rynku regulowanym lub alternatywnym systemie obrotu wynosi nie mniej niż 250 000 euro;
- 2) dzienna średnia liczba transakcji danym papierem wartościowym na danym krajowym rynku regulowanym lub alternatywnym systemie obrotu wynosi nie mniej niż 50.

2. Wielkości, o których mowa w ust. 1, ustala się na podstawie danych za kwartał kalendarzowy poprzedzający kwartał, w którym następuje zawarcie umowy pożyczki na podstawie ramowej umowy sprzedaży krótkiej, oraz przy zastosowaniu średniego kursu euro ustalanego przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień tego kwartału kalendarzowego.

3. W przypadku gdy dane papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu zorganizowanego w kwartale kalendarzowym, w którym następuje zawarcie ramowej umowy sprzedaży krótkiej, wielkości, o których mowa w ust. 1, ustala się na podstawie danych za miesiąc kalendarzowy poprzedzający miesiąc, w którym następuje zawarcie ramowej umowy sprzedaży krótkiej, oraz przy zastosowaniu średniego kursu euro ustalanego przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień tego miesiąca kalendarzowego.

4. Firma pośrednicząca określa, które z papierów wartościowych spełniających warunki, o których mowa w ust. 1, mogą być przedmiotem umowy pożyczki. Firma pośrednicząca prowadzi listę takich papierów oraz udostępnia ją do wiadomości klientów.

5. W przypadku gdy po złożeniu zlecenia, o którym mowa w § 40 ust. 1, papiery wartościowe przestaną spełniać kryteria określone w ust. 1, umowa pożyczki nie ulega rozwiązaniu.

§ 24. Wymogu, o którym mowa w § 23 ust. 1, nie stosuje się, jeżeli przedmiotem umowy pożyczki są papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa.

##### Oddział 2

#### **Ramowa umowa sprzedaży krótkiej i umowa sprzedaży krótkiej**

§ 25. 1. Firma pośrednicząca może brać udział w pożyczaniu maklerskich instrumentów finansowych celem ich sprzedaży pod warunkiem zawarcia:

- 1) ramowej umowy sprzedaży krótkiej albo
- 2) umowy sprzedaży krótkiej.

2. Do umowy sprzedaży krótkiej, o której mowa w ust. 1 pkt 2, przepisy § 26—30, § 31 ust. 7—8, § 32 ust. 3, § 33 ust. 3, § 34 ust. 2, § 36 ust. 2, § 37, § 39 ust. 1, § 40 ust. 1, § 43, § 44 ust. 1, § 46 i § 49 stosuje się odpowiednio.

§ 26. 1. Przez ramową umowę sprzedaży krótkiej rozumie się umowę określającą tryb i warunki zawierania umów pożyczki papierów wartościowych, w przypadku gdy pożyczkodawcą jest firma pośrednicząca lub którykolwiek z podmiotów, o których mowa w § 39 ust. 1 pkt 2 i 3, a celem udzielania pożyczek jest sprzedaż papierów wartościowych będących ich przedmiotem.

2. Przez zabezpieczenie sprzedaży krótkiej rozumie się ustanawiane przez pożyczkobiorcę dokonującego sprzedaży pożyczonych papierów wartościowych zabezpieczenie wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki zawieranej na podstawie ramowej umowy sprzedaży krótkiej.

3. Składniki zabezpieczenia sprzedaży krótkiej mogą być przedmiotem umowy pożyczki zawieranej z firmą pośredniczącą przez pożyczkobiorcę. Pożyczka składników może być udzielona wyłącznie w celu ustanowienia przez firmę pośredniczącą zabezpieczenia pożyczki papierów wartościowych pożyczanych pożyczkobiorcy na podstawie umowy sprzedaży krótkiej.

4. W przypadku zawarcia umowy pożyczki, o której mowa w ust. 3, do ustalania wysokości zabezpieczenia sprzedaży krótkiej i obowiązków związanych z uzupełnieniem tego zabezpieczenia stosuje się przepisy rozporządzenia tak, jakby umowa pożyczki nie została zawarta.

5. Firma pośrednicząca prowadzi listę, na której umieszcza te spośród maklerskich instrumentów finansowych, które mogą, w jej ocenie, stanowić zabezpieczenie sprzedaży krótkiej, oraz udostępnia tę listę do wiadomości klientów.

§ 27. 1. Firma pośrednicząca może zawrzeć z klientem umowę pożyczki papierów wartościowych w celu ich sprzedaży, o ile regulamin świadczenia usług brokerskich tej firmy pośredniczącej przewiduje udzielenie pożyczek papierów wartościowych przez firmę pośredniczącą.

2. Przedmiotem pożyczki udzielonej przez firmę pośredniczącą klientowi mogą być papiery wartościowe:

- 1) nabyte przez firmę pośredniczącą na własny rachunek;
- 2) pożyczone przez firmę pośredniczącą od innego podmiotu zgodnie z § 18 ust. 1.

§ 28. 1. Firma pośrednicząca może zawrzeć z klientem umowę pożyczki papierów wartościowych w celu ich sprzedaży, pod warunkiem wcześniejszego zawarcia z tym klientem ramowej umowy sprzedaży krótkiej. Ramowa umowa sprzedaży krótkiej może być zawarta z firmą pośredniczącą także za pośrednictwem firmy pośredniczącej prowadzącej rachunek papierów wartościowych i rachunek pieniężny klienta.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do banku powierniczego oraz do zagranicznej instytucji kredytowej prowadzącej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rachunki papierów wartościowych, o ile instytucja ta nie wykonuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej czynności, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 2 ustawy.

§ 29. Przed podpisaniem ramowej umowy sprzedaży krótkiej firma pośrednicząca jest obowiązana poinformować klienta o:

- 1) zasadach pożyczania papierów wartościowych;
- 2) ryzyku związanym ze sprzedażą pożyczonych papierów wartościowych;
- 3) miejscu i sposobie udostępniania listy, o której mowa w § 23 ust. 4;
- 4) możliwości zawarcia w ramowej umowie sprzedaży krótkiej postanowienia o zapłacie pożyczkodawcy rekompensaty za pożytki, które przypadłyby uprawnionemu z papierów wartościowych, gdyby nie pożyczył papierów wartościowych na podstawie umowy pożyczki.

§ 30. Ramowa umowa sprzedaży krótkiej powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) sposób, tryb i formę zawarcia, zmiany i rozwiązania umowy pożyczki;
- 2) sposób ustalania wynagrodzenia firmy pośredniczącej, jeżeli jest ono przewidziane;

3) wysokość i sposób ustanawiania zabezpieczenia sprzedaży krótkiej oraz tryb zaspokajania roszczeń z tego zabezpieczenia;

4) sposób udzielania rekompensaty, o której mowa w § 29 pkt 4, o ile jest ona przewidziana;

5) współczynniki wag ryzyka, w odniesieniu do maklerskich instrumentów, stanowiących przedmiot zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, o ile firma pośrednicząca przewiduje stosowanie tych współczynników w ustalaniu wysokości zabezpieczenia;

6) określenie terminu zwrotu pożyczonych papierów wartościowych bądź wskazanie trybu określania tego terminu, z zaznaczeniem, czy umowa pożyczki jest zawierana na czas określony, czy też zwrot papierów wartościowych będących przedmiotem pożyczki następuje w określonym w umowie czasie, po zgłoszeniu przez firmę pośredniczącą żądania ich zwrotu;

7) sposób i termin informowania pożyczkobiorcy o:

a) zdarzeniu, o którym mowa w § 40 ust. 1,

b) wykonaniu w całości lub w części oraz o niewykonaniu zlecenia sprzedaży, o którym mowa w § 40 ust. 1, lub zlecenia kupna, w przypadku, o którym mowa w § 46,

c) zdarzeniu, o którym mowa w § 41 ust. 1;

8) sposób, tryb i formę zawarcia, zmiany i rozwiązania umowy pożyczki, o której mowa w § 26 ust. 3.

§ 31. 1. Pożyczkobiorca jest obowiązany do ustanowienia zabezpieczenia sprzedaży krótkiej na rzecz firmy pośredniczącej udzielającej mu pożyczki papierów wartościowych w celu ich sprzedaży.

2. Na zabezpieczenie sprzedaży krótkiej składają się:

1) zabezpieczenie początkowe;

2) zabezpieczenie dodatkowe.

3. Zabezpieczenie początkowe stanowią wyłącznie:

1) gwarancje, akredytywy lub poręczenia bankowe;

2) środki pieniężne;

3) maklerskie instrumenty finansowe znajdujące się na liście, o której mowa w § 26 ust. 5, przy czym za instrumenty takie uważa się także prawa do ich otrzymania;

4) bony skarbowe lub obligacje wyemitowane przez Skarb Państwa.

4. Zabezpieczenie dodatkowe stanowią wyłącznie:

1) środki pieniężne uzyskane ze sprzedaży pożyczonych papierów wartościowych;

2) środki pieniężne uzyskane ze sprzedaży maklerskich instrumentów finansowych stanowiących

zabezpieczenie sprzedaży krótkiej w wyniku dokonywania czynności, o których mowa w ust. 8;

- 3) środki pieniężne inne niż wymienione w pkt 1 i 2;
- 4) maklerskie instrumenty finansowe znajdujące się na liście, o której mowa w § 26 ust. 5, przy czym za instrumenty takie uważa się także prawa do ich otrzymania;
- 5) bony skarbowe lub obligacje wyemitowane przez Skarb Państwa.

5. Środki pieniężne, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, oraz maklerskie instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 4 pkt 4 i 5, są wnoszone w ramach uzupełnienia zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, o którym mowa w § 35.

6. W przypadku gdy po ustanowieniu przez pożyczkobiorcę zabezpieczenia sprzedaży krótkiej maklerskie instrumenty finansowe, będące przedmiotem tego zabezpieczenia, zostaną skreślone z listy, o której mowa w § 26 ust. 5, firma pośrednicząca wzywa pożyczkobiorcę do ustanowienia w miejsce tych instrumentów innego zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, nie później niż w ciągu 2 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania. W przypadku nieustanowienia przez pożyczkobiorcę innego zabezpieczenia w tym terminie, firma pośrednicząca ma prawo wypowiedzieć umowę pożyczki ze skutkiem natychmiastowym.

7. W przypadku gdy ramowa umowa sprzedaży krótkiej nie przewiduje pełnomocnictwa dla firmy pośredniczącej do sprzedaży maklerskich instrumentów finansowych, o których mowa w ust. 6, i wniesienia należności pożyczkobiorcy z tytułu sprzedaży tych instrumentów na poczet zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, do postępowania firmy pośredniczącej stosuje się postanowienia § 35.

8. W okresie obowiązywania umowy pożyczki pożyczkobiorca może, na zasadach określonych w ramowej umowie sprzedaży krótkiej, dokonywać wymiany składników zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, pod warunkiem że nie spowoduje to spadku wysokości tego zabezpieczenia poniżej poziomu określonego w § 34 ust. 1.

§ 32. 1. Zabezpieczenie początkowe powinno być ustanowione w chwili składania zlecenia sprzedaży, o którym mowa w § 40 ust. 1. Wysokość tego zabezpieczenia powinna wynosić nie mniej niż 30 % kwoty stanowiącej iloczyn liczby papierów wartościowych i ich ceny określonej w zleceniu sprzedaży.

2. W przypadku gdy zabezpieczenie początkowe stanowią maklerskie instrumenty finansowe, jego wysokość ustala się jako iloczyn wartości rynkowej maklerskich instrumentów finansowych i współczynników wagi ryzyka maklerskich instrumentów finansowych.

3. W ramowej umowie sprzedaży krótkiej firma pośrednicząca może żądać ustanowienia zabezpieczenia

początkowego w wysokości większej niż określona w ust. 1.

4. Przepisu ust. 1 w zakresie minimalnej wysokości zabezpieczenia początkowego nie stosuje się, jeżeli przedmiotem umowy pożyczki są papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa. W takim przypadku firma pośrednicząca określa samodzielnie minimalną wysokość zabezpieczenia początkowego.

§ 33. 1. Z zastrzeżeniem § 39 ust. 2 pkt 2 i 3, środki pieniężne będące przedmiotem zabezpieczenia sprzedaży krótkiej są odrębnie rejestrowane na rachunku prowadzonym przez firmę pośredniczącą dla pożyczkobiorcy.

2. Z zastrzeżeniem § 39 ust. 2 pkt 2 i 3, maklerskie instrumenty finansowe będące przedmiotem zabezpieczenia sprzedaży krótkiej są odrębnie rejestrowane na odpowiednim rachunku lub rejestrze operacyjnym prowadzonym przez firmę pośredniczącą dla pożyczkobiorcy.

3. Jeżeli przedmiotem zabezpieczenia sprzedaży krótkiej są środki pieniężne lub maklerskie instrumenty finansowe zarejestrowane na rachunkach lub rejestrach operacyjnych prowadzonych przez firmę pośredniczącą niebędącą stroną ramowej umowy sprzedaży krótkiej, firma pośrednicząca będąca stroną ramowej umowy sprzedaży krótkiej, najpóźniej w chwili zawarcia ramowej umowy sprzedaży krótkiej, powinna zawrzeć z podmiotem prowadzącym te rachunki lub rejestry umowę, która w szczególności:

- 1) zapewni firmie pośredniczącej prawo nieograniczonego dostępu do informacji o przedmiocie zabezpieczenia sprzedaży krótkiej;
- 2) zobowiąże prowadzącego rachunki lub rejestry do niezwłocznego informowania firmy pośredniczącej o spadku wysokości zabezpieczenia poniżej poziomu określonego w ramowej umowie sprzedaży krótkiej lub w przepisach rozporządzenia.

§ 34. 1. Wysokość zabezpieczenia sprzedaży krótkiej nie może być niższa niż 130 % wartości rynkowej pożyczonych papierów wartościowych.

2. W ramowej umowie sprzedaży krótkiej firma pośrednicząca może określić większą wysokość zabezpieczenia sprzedaży krótkiej od określonej w ust. 1.

3. Firma pośrednicząca jest obowiązana ustalać wysokość zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, według stanu na każdy dzień roboczy, po zakończeniu sesji, począwszy od dnia, w którym dokonano sprzedaży pożyczonych papierów wartościowych.

4. Jeżeli zabezpieczenie sprzedaży krótkiej stanowią maklerskie instrumenty finansowe, jego wysokość jest określana według ich wartości rynkowej z dnia ustalania wysokości zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, z uwzględnieniem współczynników wagi ryzyka, o których mowa w § 32 ust. 2.

5. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli przedmiotem umowy pożyczki są papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa. W takim przypadku firma pośrednicząca określa samodzielnie minimalną wysokość zabezpieczenia sprzedaży krótkiej.

§ 35. 1. W przypadku spadku wysokości zabezpieczenia sprzedaży krótkiej poniżej wysokości, o której mowa w § 34 ust. 1 lub 2, albo w przypadku, o którym mowa w § 31 ust. 6, firma pośrednicząca, w dniu wystąpienia tego zdarzenia, przekazuje pożyczkobiorcy żądanie wniesienia uzupełnienia zabezpieczenia sprzedaży krótkiej.

2. W przypadku gdy w ramach uzupełnienia zabezpieczenia sprzedaży krótkiej są wnoszone maklerskie instrumenty finansowe, do ustalania wysokości uzupełnienia zabezpieczenia stosuje się odpowiednio przepis § 32 ust. 2.

3. Pożyczkobiorca jest obowiązany wnieść uzupełnienie zabezpieczenia sprzedaży krótkiej do wysokości, o której mowa w § 34 ust. 1 lub 2, najpóźniej na cztery godziny przed zakończeniem sesji w dniu następnym. W przypadku niewniesienia przez pożyczkobiorcę uzupełnienia zabezpieczenia sprzedaży krótkiej w tym terminie, firmie pośredniczącej przysługuje prawo wypowiedzenia umowy pożyczki ze skutkiem natychmiastowym.

4. Wypowiedzenie przez firmę pośredniczącą umowy pożyczki w przypadku, o którym mowa w ust. 3, powoduje również wypowiedzenie zawartej umowy pożyczki, o której mowa w § 26 ust. 3, ze skutkiem natychmiastowym oraz wymagalność roszczenia o zwrot przedmiotu pożyczki.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, firma pośrednicząca, korzystając z pełnomocnictwa udzielonego przez pożyczkobiorcę, nabywa, wykorzystując środki uzyskane z tytułu zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, papiery wartościowe będące przedmiotem pożyczki.

§ 36. 1. Jeżeli wysokość zabezpieczenia sprzedaży krótkiej przekracza 130 % wartości rynkowej pożyczonych papierów wartościowych, pożyczkobiorca może dysponować nadwyżką papierów wartościowych i środków pieniężnych przekraczającą tę wysokość.

2. W ramowej umowie sprzedaży krótkiej firma pośrednicząca może ustalić ostrzejsze kryteria niż określone w ust. 1.

§ 37. 1. Na warunkach określonych w ramowej umowie sprzedaży krótkiej środki pieniężne stanowiące zabezpieczenie sprzedaży krótkiej mogą być inwestowane przez firmę pośredniczącą, pod warunkiem że inwestowanie to jest wykonywane przez firmę pośredniczącą w ramach usługi, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 4 ustawy.

2. Ramowa umowa sprzedaży krótkiej powinna określać sposób podziału zysku z inwestycji oraz dopuszczalny zakres, przedmiot i zasady dokonywania inwestycji.

§ 38. W przypadku gdy firma pośrednicząca inwestuje środki pieniężne pożyczkobiorcy stanowiące zabezpieczenie sprzedaży krótkiej, przyjmuje się, że wartość zabezpieczenia jest równa wartości środków pieniężnych złożonych przez pożyczkobiorcę jako zabezpieczenie i obliczonych zgodnie z zasadami, o których mowa w § 34, niezależnie od spadku wartości tego zabezpieczenia, który nastąpił w wyniku dokonanych inwestycji.

§ 39. 1. W przypadku gdy, w celu sprzedaży papierów wartościowych na własny rachunek, firma pośrednicząca pożyczca papiery wartościowe od:

- 1) innej firmy pośredniczącej,
- 2) klienta,
- 3) banku powierniczego

— jest obowiązana zawrzeć z tymi podmiotami ramową umowę sprzedaży krótkiej.

2. Maklerskie instrumenty finansowe i środki pieniężne, będące przedmiotem zabezpieczenia sprzedaży krótkiej, są ewidencjonowane na rachunku i rachunku pieniężnym:

- 1) firmy pośredniczącej będącej pożyczkobiorcą, prowadzonym przez firmę pośredniczącą będącą pożyczkodawcą — w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) klienta — w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2;
- 3) banku prowadzonym przez firmę pośredniczącą będącą pożyczkobiorcą — w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zlecenie sprzedaży pożyczonych papierów wartościowych jest składane przez firmę pośredniczącą będącą pożyczkobiorcą w firmie pośredniczącej prowadzącej rachunek papierów wartościowych i rachunek pieniężny firmy pośredniczącej będącej pożyczkobiorcą, na których jest ewidencjonowane zabezpieczenie sprzedaży krótkiej.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, środki pieniężne i maklerskie instrumenty finansowe, stanowiące wymagane zabezpieczenie sprzedaży krótkiej, są blokowane na rachunku pieniężnym lub rachunku, na którym zapisane są te instrumenty pożyczkodawcy, i nie mogą być wykorzystywane przez pożyczkodawcę w innym celu niż zaspokojenie roszczeń wynikających z umowy pożyczki.

5. W przypadku gdy papiery wartościowe pożyczane są przez firmę pośredniczącą od klienta, który posiada rachunek papierów wartościowych i rachunek bankowy w banku powierniczym, zabezpieczenie sprzedaży krótkiej może być zapisane na rachunkach klienta prowadzonych przez ten bank. Przepis ust. 4 w zakresie blokady środków pieniężnych stosuje się odpowiednio.



6. Przepisy § 29—32 i 34—38 oraz § 40—47 stosuje się odpowiednio. Przepisu § 31 ust. 3 pkt 1 nie stosuje się, jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, pożyczkodawcą nie jest klient profesjonalny.

7. Do zagranicznej firmy inwestycyjnej, która prowadzi działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez otwierania oddziału, przepisy ust. 1—6 stosuje się odpowiednio.

### Oddział 3

#### Zawieranie umów pożyczki

§ 40. 1. Zawarcie umowy pożyczki, na podstawie ramowej umowy sprzedaży krótkiej, następuje z chwilą przyjęcia przez firmę pośredniczącą do wykonania zlecenia sprzedaży papierów wartościowych będących przedmiotem pożyczki.

2. Przez przyjęcie do wykonania zlecenia rozumie się stwierdzenie przez firmę pośredniczącą możliwości postawienia do dyspozycji klienta papierów wartościowych celem dokonania przez niego sprzedaży pożyczonych papierów wartościowych. Przyjęcie zlecenia do wykonania następuje w trybie przewidzianym w przepisach wydanych na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy.

3. Możliwość postawienia do dyspozycji klienta papierów wartościowych jest uzależniona od:

- 1) posiadania przez firmę pośredniczącą papierów wartościowych lub
- 2) możliwości pożyczania papierów wartościowych zgodnie z § 18 ust. 1.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, zawarcie umowy pożyczki następuje pod warunkiem przyjęcia przez firmę pośredniczącą do wykonania zlecenia sprzedaży pożyczonych papierów wartościowych.

5. Warunkiem przyjęcia przez firmę pośredniczącą do wykonania zlecenia sprzedaży jest wcześniejsze zablokowanie papierów wartościowych, będących przedmiotem tego zlecenia, na rachunku papierów wartościowych prowadzonym dla pożyczkodawcy.

§ 41. 1. Firma pośrednicząca odmawia przyjęcia do wykonania zlecenia sprzedaży, o którym mowa w § 40 ust. 1, jeżeli, pomimo dołożenia należytej staranności, nie ma możliwości pożyczania papierów wartościowych będących przedmiotem tego zlecenia lub zlecenie to jest sprzeczne z warunkami umowy.

2. W przypadku gdy zlecenie sprzedaży, o którym mowa w § 40 ust. 1, zostanie wykonane częściowo, obowiązki pożyczkobiorcy w zakresie ustanawiania i uzupełniania zabezpieczenia sprzedaży krótkiej oraz zwrotu przedmiotu pożyczki i zapłaty na rzecz pożyczkodawcy odnoszą się odpowiednio do wykonanej części zlecenia.

3. W przypadku zlecenia sprzedaży, o którym mowa w § 40 ust. 1, wykonywanego w częściach, ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 42. 1. Do zlecenia sprzedaży, o którym mowa w § 40 ust. 1, stosuje się przepisy wydane na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Do zlecenia sprzedaży, o którym mowa w § 40 ust. 1, nie stosuje się przepisów wydanych na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy, dotyczących sprawdzania pokrycia zleceń sprzedaży papierów wartościowych.

§ 43. Przeniesienie papierów wartościowych będących przedmiotem umowy pożyczki, zawartej na podstawie ramowej umowy sprzedaży krótkiej lub umowy zawartej zgodnie z § 18 ust. 1, z rachunku papierów wartościowych pożyczkodawcy na rachunek papierów wartościowych pożyczkobiorcy następuje w dniu rozliczenia w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A., zwanym dalej „Krajowym Depozytem”, transakcji sprzedaży zawartej w wyniku złożenia zlecenia, o którym mowa w § 40 ust. 1.

### Oddział 4

#### Rozwiązanie i wygaśnięcie umowy pożyczki

§ 44. 1. W przypadku gdy zlecenie sprzedaży, o którym mowa w § 40 ust. 1, nie zostanie wykonane w okresie jego ważności, umowa pożyczki zawarta na podstawie ramowej umowy sprzedaży krótkiej, a także umowa pożyczki zawarta na podstawie ramowej umowy pożyczki, ulega rozwiązaniu.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, rozwiązaniu ulega również zawarta umowa pożyczki, o której mowa w § 26 ust. 3. Rozwiązanie umowy powoduje wymagalność roszczenia o zwrot przedmiotu pożyczki.

§ 45. Zwrot pożyczonych papierów wartościowych następuje z chwilą ich zapisania na rachunku papierów wartościowych pożyczkodawcy.

§ 46. 1. Pożyczkobiorca, który sprzedał papiery wartościowe, będące przedmiotem umowy pożyczki zawartej na podstawie ramowej umowy sprzedaży krótkiej, jest obowiązany zwrócić pożyczone papiery wartościowe w terminie oznaczonym w ramowej umowie sprzedaży krótkiej. W przypadku zwrotu przedmiotu pożyczki poprzez nabycie papierów wartościowych, do zlecenia kupna stosuje się przepisy wydane na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy.

2. W przypadku gdy klient nie zwróci pożyczonych papierów wartościowych w oznaczonym terminie, firma pośrednicząca jest obowiązana do realizacji zabezpieczenia sprzedaży krótkiej. Obowiązek ten powstaje odpowiednio także w przypadku częściowego zwrotu pożyczonych papierów wartościowych.

§ 47. 1. Przeniesienie papierów wartościowych będących przedmiotem pożyczki z rachunku papierów

wartościowych pożyczkobiorcy na rachunek papierów wartościowych pożyczkodawcy następuje:

- 1) w dniu rozliczenia w Krajowym Depozycie transakcji kupna zawartej w wyniku złożenia zlecenia, o którym mowa w § 46 ust. 1, albo
- 2) w dniu otrzymania z Krajowego Depozytu dokumentów ewidencyjnych potwierdzających rozliczenie zwrotu pożyczki — w przypadku gdy zwrot papierów wartościowych będących przedmiotem umowy pożyczki następuje w sposób inny niż wskazany w pkt 1.

2. W przypadku gdy zwrot papierów wartościowych, pożyczonych zgodnie z § 27 ust. 2, następuje przez nabycie ich w obrocie zorganizowanym, prawa, o których mowa w § 2 pkt 12 lit. a, nabyte w wyniku wykonania zlecenia kupna, są zapisywane w rejestrze operacyjnym prowadzonym dla pożyczkodawcy, jeżeli rozliczenie transakcji kupna jest zabezpieczone przez fundusz, o którym mowa w art. 65 albo art. 68 ustawy.

#### Oddział 5

##### Obowiązki firmy pośredniczącej

§ 48. 1. Firma pośrednicząca prowadzi odrębne rejestry zleceń, o których mowa w § 40 ust. 1, oraz zleceń kupna złożonych w celu zwrócenia pożyczonych papierów wartościowych.

2. Zlecenia kupna złożone w celu zwrotu pożyczonych papierów wartościowych powinny zawierać odpowiednie oznaczenia pozwalające na odróżnienie ich od innych zleceń.

§ 49. Firma pośrednicząca jest obowiązana przekazywać do Krajowego Depozytu, każdego dnia roboczego po zakończeniu sesji, informacje dotyczące liczby papierów wartościowych pożyczonych na podstawie ramowej umowy sprzedaży krótkiej, z podziałem na poszczególne papiery wartościowe.

#### Rozdział 4

##### Przepis końcowy

§ 50. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 25 kwietnia 2006 r.<sup>2)</sup>

Minister Finansów: *Z. Gilowska*

<sup>2)</sup> Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie pożyczania papierów wartościowych z udziałem podmiotów prowadzących działalność maklerską oraz banków prowadzących rachunki papierów wartościowych (Dz. U. Nr 71, poz. 638), które utraciło moc zgodnie z art. 222 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538).